ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlásené: 30.01.1990 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

21

VYHLÁŠKA
Federálneho ministerstva financií
z 3. januára 1990
o kalkulácii

Federálne ministerstvo financií podľa § 35 ods. 3 zákona č. 21/1971 Zb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií v znení zákona č. 128/1989 Zb. ustanovuje:

Oddiel I
Úvodné ustanovenia

§ 1

Táto vyhláška upravuje vyčísľovanie výšky a štruktúry vlastných nákladov a ďalších zložiek ceny výkonov a ich úhrnu na kalkulačnú jednicu (ďalej len „kalkulácia“) v organizáciách, ktoré kalkulujú.[1])

§ 2

(1) Kalkulácie vychádzajú z individuálnych podmienok organizácie, najmä technológie a organizácie výroby alebo inej činnosti, z úrovne nákladov na výkony alebo plánovaných (očakávaných, predvídaných) zmien a slúžia pre riadenie úrovne a štruktúry nákladov na výkony uskutočňované v organizácii.

(2) Využitie kalkulácie ako podkladu pre tvorbu cien ustanovujú osobitné predpisy.[2])

Oddiel II
Vymedzenie pojmov, druhy kalkulácií

§ 3
Výkony

(1) Výkonmi sa rozumejú na účely tejto vyhlášky výrobky, práce a služby určené na predaj (odbytové výkony) alebo na odovzdanie vo vnútri organizácie (vnútropodnikové výkony).[3])

(2) V prípade vývozných a dovozných výkonov ide o výkony zahraničnoobchodnej činnosti uskutočňované pri vývoze a dovoze tovaru, prác a služieb a pri ostatných zahraničnoobchodných operáciách.

§ 4
Kalkulačná jednica

Kalkulačnou jednicou sú druhy odbytových a vnútropodnikových výkonov vymedzené množstvom, časom alebo úžitkovými vlastnosťami. Pre skupinu príbuzných výkonov možno určiť spoločnú kalkulačnú jednicu. Pre príbuznosť výkonov je rozhodujúce hľadisko technologického alebo iného procesu, výška a skladby nákladov na výkon.

§ 5
Druhy kalkulácií

(1) Podľa funkcie, ktorú predbežná kalkulácia plní, sa rozlišujú kalkulácie

a) plánová,

b) operatívna,

c) prepočtová.

(2) Plánová kalkulácia vyjadruje priemerné vopred určené vlastné náklady na kalkulačnú jednicu v plánovacom období.

(3) Operatívna kalkulácia vyjadruje vopred určené vlastné náklady na kalkulačnú jednicu v konkrétnych technických, technologických, ekonomických a organizačných podmienkach určených technickou prípravou výroby pre uskutočňovanie výkonu začínajúc dátumom, ku ktorému boli zostavené.

(4) Prepočtová kalkulácia vyjadruje predbežne určené vlastné náklady kalkulačnej jednice v prípadoch, keď nie sú k dispozícii dostatočne spoľahlivé a podrobné podklady pre operatívnu alebo plánovú kalkuláciu, pričom treba pre potreby rozhodovania poznať nákady na výkon, prípadne ďalšie zložky ceny výkonu v časovom predstihu.

(5) Výslednou kalkuláciou sa zisťujú skutočné vlastné náklady kalkulačnej jednice po jej dokončení.

(6) Predbežná a výsledná kalkulácia vlastných nákladov tej istej kalkulačnej jednice musí byť porovnateľná čo do vymedzenia kalkulačnej jednice, obsahu a členenia položiek kalkulačného vzorca a rozvrhovania nepriamych nákladov.

(7) Kalkulácia sa zostavuje ako:

a) priebežná, v ktorej sa spotrebované polotovary vlastnej výroby alebo iné výkony z predchádzajúcich stupňov alebo fáz výroby alebo inej činnosti uvádzajú v členení určených kalkulačných položiek nákladov;

b) postupná, v ktorej sa spotrebované polotovary vlastnej výroby alebo iné výkony z predchádzajúcich stupňov alebo fáz výroby alebo inej činnosti uvádzajú v kalkulácii ďalších stupňov alebo fáz v samostatnej (komplexnej) kalkulačnej položke, napríklad v položke „Polotovary vlastnej výroby“, „Výkony mechanizmov“, prípadne „Poddodávky“ alebo „Hodinová sadzba“, pre ktoré sa zostavuje samostatná kalkulácia.

Oddiel III
Kalkulácia vlastných nákladov a ďalších zložiek ceny výkonov

§ 6
Spôsob vyčíslenia vlastných nákladov na kalkulačnú jednicu

(1) Náklady na kalkulačnú jednicu sa v predbežnej kalkulácii určia a vo výslednej kalkulácii zisťujú priamo (priame náklady) alebo nepriamo (nepriame náklady). Pritom sa vychádza zo zásady, čo najväčší objem nákladov určovať alebo zisťovať na kalkulačnú jednicu priamo.

(2) Priame náklady sa v plánovej a operatívnej kalkulácii určujú na kalkulačnú jednicu podľa noriem odôvodnených

a) technicky, to je na základe príslušných podkladov pre uskutočnenie výkonov napr. podkladov pre konkrétnu konštrukciu výrobkov, technologických alebo iných postupov, rozborov a prepočtov vychádzajúcich z výrobnej, technickej a inej dokumentácie;

b) ekonomicky, to je určené a odôvodnené ako ekonomicky najvýhodnejšie riešenie v daných prevádzkových podmienkach.

(3) Plánová kalkulácia sa zostavuje podľa priemerných noriem na príslušné obdobie, ktoré viažu na úroveň plánu nákladov; ak nie sú tieto normy k dispozícii, zostavuje sa odvodením od východiskovej kalkulácie výkonu. Funkciu východiskovej kalkulácie plní operatívna kalkulácia platná v čase zostavovania plánovej kalkulácie, prípadne výsledná kalkulácia.

(4) Operatívna kalkulácia sa zostavuje podľa operatívnych noriem (podrobných alebo súhrnných). Ak operatívna kalkulácia spĺňa požiadavky kladené na plánovú kalkuláciu, to je, ak má väzbu na plánovú úroveň nákladov a ak sa nemení počas plánovacieho (rozpočtového) obdobia, plní súčasne funkciu plánovej kalkulácie.

(5) Priame náklady sa v prepočtovej kalkulácii určujú na kalkulačnú jednicu

a) na základe operatívnej alebo plánovej kalkulácie porovnateľného výkonu, od ktorej sa odpočítajú (pripočítajú) rozdiely vyjadrujúce odlišnosti nového (inovovaného) výkonu od výkonu existujúceho, ako aj vývoj podmienok do doby uskutočňovania nového (inovovaného) výkonu,

b) pomocou odborných výpočtov a posudkov.

(6) Priame náklady sa vo výslednej kalkulácii zisťujú na kalkulačnú jednicu v skutočnej výške[4]),[5]) z údajov v účtovníctve alebo v kalkulačných podkladoch vzťahujúcich sa na kalkulačnú jednicu.

(7) Zásady uvedené v odseku 2 platia primerane aj pre normovanie nepriamych nákladov, pričom pre určenie nepriamych nákladov sa použijú aj normatívy, limity, odborné výpočty a odôvodnený odhad vývoja.

(8) Nepriame náklady sa v plánovej a operatívnej kalkulácii určia na kalkulačnú jednicu pomocou rozvrhovej sadzby alebo prirážky, ktoré vychádzajú z údajov v rozpočtovníctve[1]) a určenej základne.

(9) Nepriame náklady sa v prepočtovej kalkulácii určia na kalkulačnú jednicu pomocou rozvrhovej sadzby (prirážky) vychádzajúce z prepočtov nepriamych nákladov založených na podmienkach, ktoré budú platiť v dobe, keď sa bude výkon uskutočňovať.

(10) Nepriame náklady sa vo výslednej kalkulácii zisťujú na kalkulačnú jednicu v skutočnej výške, ktorá vychádza z údajov v účtovníctve alebo v kalkulačných podkladoch a určenej základne

a) buď pomocou plánovaných alebo rozpočtovaných zúčtovacích sadzieb, alebo prirážkok a ich odchýlok od skutočnej výšky,

b) alebo podľa skutočných zúčtovacích sadzieb alebo prirážok.

§ 7
Základňa pre vyčíslenie nepriamych nákladov

(1) Základňa pre vyčíslenie nepriamych nákladov na kalkulačnú jednicu (ďalej len „rozvrhová základňa“) sa určí tak, aby jej výška bola ľahko zistiteľná a kontrolovateľná.

(2) Rozvrhová základňa musí byť zhodná v plánových a operatívnych, ako aj vo výsledných kalkuláciách. Zhodná rozvrhová základňa musí byť dodržaná aj pre operatívnu (plánovú) a výslednú kalkuláciu vo vzťahu k prepočtovej kalkulácii výkonov, ktoré sú výstupom k riešeniu úloh technického rozvoja, pričom prepočtová kalkulácia plní funkciu nákladového limitu pre zostavenie operatívnej (plánovej) kalkulácie. Vyjadruje sa veličinami

a) peňažnými (napríklad priame mzdy, priamy materiál, priame náklady, spracovacie náklady),

b) naturálnymi (napríklad strojový čas, hmotnosť, koeficient pracnosti).

(3) Pri predbežných kalkuláciách sa preukazuje výška rozvrhovej základne väzbou na plánovacie (pri plánových a operatívnych kalkuláciách) alebo prepočtové podklady (pri prepočtových kalkuláciách).

(4) Pokiaľ výšku rozvrhovej základne pre výsledné kalkulácie nemožno zistiť z účtovníctva, zabezpečí sa jej sledovanie v operatívnej evidencii.

§ 8
Metódy kalkulácie

(1) Metódy kalkulácie vlastných nákladov predstavujú rôzne spôsoby používané pre vyčíslenie výšky a štruktúry vlastných nákladov kalkulačnej jednice. Voľba metódy kalkulácie závisí od charakteru výkonov a od podmienok, v ktorých sa výkony uskutočňujú. Metóda kalkulácie sa určí v organizácii spôsobom predpísaným v § 19 ods. 2 písm. c) tejto vyhlášky ako stála pri nezmenených podmienkach uskutočňovania kalkulovaných výkonov.

(2) Kalkulácia úplných nákladov sa zostavuje úhrnnou metódou alebo rozdielovou metódou. Pri rozdielovej metóde sa vychádza z vopred určenej, východiskovej alebo inej úrovne nákladov na výkon, ku ktorej sa pripočítavajú (odpočítajú) rozdiely zodpovedajúce predpokladaným alebo skutočným nákladom na výkon.

(3) Kalkulácia neúplných (variabilných) nákladov, to je kalkulácia priamych nákladov, prípadne priamych nákladov zvýšených o variabilnú zložku réžie sa zostavuje tak, že namiesto zisku a režijných nákladov, respektíve fixných nákladov sa v kalkulácii vyjadruje hrubé rozpätie (pri kalkulácii priamych nákladov) alebo príspevok na úhradu fixných nákladov (pri kalkulácii variabilných nákladov).

§ 9
Náklady nezahŕňané do kalkulácie

(1) Do predbežnej ani výslednej kalkulácie vlastných nákladov sa nesmú zahŕňať tieto nekalkulovateľné náklady:

a) náklady na vyradenie základných prostriedkov a investícií včítane zostatkových cien vyradených základných prostriedkov a investícií,

b) úroky, s výnimkou úrokov z devízových bankových úverov pri dovoze v organizáciách, ktorých predmetom činnosti je zahraničný obchod,

c) zavinené manká a manká nad určenú normu,

d) škody na hospodárskych prostriedkoch včítane zníženia cien nevyužiteľných zásob a fyzickej likvidácie zásob,

e) prevádzkové náklady spojené s odstraňovaním škôd na hospodárskych prostriedkoch,

f) pokuty a penále,

g) náklady na zastavenú nedokončenú výrobu alebo inú činnosť,

h) nevyužité prevádzkové náklady spojené s prípravou a zabezpečením investičnej výstavby,

ch) náklady na zastavenú prípravu a zábeh výroby alebo inej činnosti,

i) prirážky k základným odplatám za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd,

j) sumy platené za znečistenie ovzdušia,

k) náhrady škôd a odškodnenia včítane náhrad za stratu na zárobku, prípadne na dôchodku, za bolesť a sťažené spoločenské uplatnenie, za účelne vynaložené náklady spojené s liečením a za vecné škody pri pracovných úrazoch alebo chorobe z povolania,

l) kurzové straty,

m) odpisy premlčaných a nedobytných pohľadávok,

n) platby na premlčané dlhy.

(2) Položky uvedené v odseku 1 sa nesmú do kalkulácie zahŕňať ani v prípadoch vyšších výnosov, než sú náklady (napríklad pri náhradách škôd, penále, kurzových ziskov).

§ 10
Kalkulácie ďalších zložiek ceny výkonov

(1) Kalkulácia vlastných nákladov sa rozširuje o ďalšiu zložku ceny výkonov vyčíslením zisku alebo straty, ako rozdielu medzi veľkoobchodnou cenou určenou podľa cenových predpisov a úplnými vlastnými nákladmi výkonu.

(2) Organizácia môže rozšíriť kalkuláciu vlastných nákladov aj o ďalšie zložky ceny výkonov podľa jednotlivých konkrétnych prípadov.

§ 11
Kalkulácia v zahraničnoobchodnej činnosti

Organizácie, ktorých predmetom činnosti je zahraničný obchod, uplatňujú kalkuláciu zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov.

Oddiel IV
Nadväznosť kalkulácie vlastných nákladov a ďalších zložiek ceny výkonov na rozpočtovníctvo a účtovníctvo, oceňovanie v kalkuláciách

§ 12
Nadväznosť predbežných kalkulácií na rozpočtovníctvo

(1) Plánové kalkulácie nadväzujú na ročné rozpočty nákladov na plánované výkony vnútropodnikových útvarov (hospodárskych stredísk) alebo na tieto rozpočty zostavované na kratšie obdobie.

(2) Operatívne kalkulácie nadväzujú na štvrťročné alebo mesačné rozpočty nákladov na plánované výkony vnútropodnikových útvarov (hospodárskych stredísk) alebo na ročné rozpočty.

(3) Rozpočtované zúčtovacie sadzby alebo prirážky nepriamych nákladov v plánových a operatívnych kalkuláciách nadväzujú na príslušné rozpočty réžie.

§ 13
Nadväznosť výslednej kalkulácie na účtovníctvo

Obsah a úhrn vlastných nákladov výkonov vo výsledných kalkuláciách zodpovedá obsahu a úhrnu skutočných nákladov zachytených v účtovníctve na účtoch jednotlivých vnútropodnikových útvarov alebo na účtoch výkonov.

§ 14
Oceňovanie v kalkuláciách

(1) Oceňovanie v kalkuláciách musí byť v súlade s predpismi pre oceňovanie v účtovníctve.[3])

(2) Ocenenie v kalkulácii sa preukazuje platnými vnútropodnikovými cenníkmi dodávateľských aj vnútropodnikových výkonov, cenami podľa cenových predpisov a pri prepočtových kalkuláciách aj odbornými výpočtami a posudkami.

Oddiel V
Zostavovanie kalkulácií, lehoty na zostavovanie kalkulácií

§ 15
Zostavovanie kalkulácií

(1) Organizácia zostavuje plánové alebo operatívne kalkulácie:

a) na všetky odbytové výkony,

b) na všetky vnútropodnikové výkony, ktoré sa odovzdávajú medzi jednotlivými vnútropodnikovými útvarmi,

c) v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi.[2])

(2) Organizácia zostavuje prepočtovú kalkuláciu ako podklad pre

a) hodnotenie ekonomickej efektívnosti pri uskutočňovaní nového (inovovaného) výkonu, pre ktorý sa prepočtová kalkulácia zostavuje,

b) hodnotenie ekonomickej efektívnosti investícií vyvolaných novým (inovovaným) výkonom,

c) hodnotenie ekonomickej efektívnosti pri zapojení do medzinárodnej deľby práce,

d) riadenie technického rozvoja,

e) výkony, ktoré sú výstupom z riešenia úloh rozvoja vedy a techniky, keď prepočtová kalkulácia plní funkciu nákladového limitu pre bežné riadenie nákladov pomocou operatívnej (plánovej) kalkulácie,

f) určenie ceny a cenového limitu metódou prepočtovej cenovej kalkulácie v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi.[2])

(3) Organizácia zostavuje výslednú kalkuláciu

a) nových (inovovaných) výrobkov,

b) v rozsahu potrebnom pre zostavovanie štátnych výkazov,[6])

c) v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi.[2])

§ 16
Lehoty pre zostavovanie kalkulácií

(1) Plánové kalkulácie organizácia zostavuje v takých lehotách, ako to vyžaduje včasné zostavenie plánu výkonov, nákladov a tvorby zisku a rozpočtov hospodárskych stredísk.

(2) Operatívne kalkulácie organizácia zostavuje

a) na opakované výkony najneskôr pred začatím bežného roka a v priebehu roka najneskôr pred zmenou výrobných alebo iných podmienok,

b) na neopakované výkony a na novozačínanú výrobu lebo inú činnosť v súlade s vnútropodnikovým predpisom; v prípadoch, keď sa výrobok zadáva do výroby postupne podľa technologického sledu, najneskôr pri odovzdaní výkonu na sklad hotových výrobkov.

(3) Prepočtové kalkulácie zostavuje organizácia v takých lehotách, aby sa včas získali podklady na účely sledované týmito kalkuláciami.

(4) Výsledné kalkulácie zostavuje organizácia v lehotách a za obdobie, ktoré pre potreby podnikového a vnútropodnikového riadenia určí sama a na nadpodnikové účely osobitné predpisy.[2]),[6]),[7])

§ 17
Nahradenie kalkulácie

(1) Kalkuláciu možno nahradiť

a) pri plánových a operatívnych kalkuláciách zostavením rozpočtov nákladov hospodárskeho strediska, pokiaľ sa používa kalkulácia delením, prípadne pokiaľ sa tieto rozpočty členia podľa jednotlivých výkonov, za predpokladu, že sa nevyžaduje predkladanie kalkulácie mimo podniku;

b) pri výsledných kalkuláciách
ba) spracovaním vnútropodnikového výkazu hospodárskeho strediska, pokiaľ sa používa kalkulácia delením, za rovnakého predpokladu, ako v písmene a) tohto odseku,
bb) sledovaním nákladov v účtovníctve zákazkovou metódou podľa jednotlivých zákaziek (výrobných príkazov).

(2) V podnikoch, ktorých hlavnou činnosťou je reštauračné stravovanie a ubytovacie služby, nahrádza kalkuláciu vlastných nákladov a ďalších zložiek ceny výkonov v týchto činnostiach kalkulácia zostavovaná v súlade s predpismi pre tvorbu cien jedál, nápojov a ubytovacích služieb.

Oddiel VI
Postup v organizácii

§ 18
Typové kalkulačné vzorce

(1) Pre zostavovanie kalkulácie sa určia:

a) typový kalkulačný vzorec pre kalkuláciu vlastných nákladov a ďalších zložiek ceny výkonov okrem výkonov v zahraničnoobchodnej činnosti, ktorý je uvedený v prílohe č. 1 tejto vyhlášky;

b) typový kalkulačný vzorec pre kalkuláciu zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov a pokyny k nemu, ktorý je uvedený v prílohe č. 2 tejto vyhlášky.

(2) Typové kalkulačné vzorce určujú všeobecné zásady pre členenie nákladov v kalkulácii, ako aj pre obsah jednotlivých kalkulačných položiek.

(3) Typový kalkulačný vzorec pre kalkuláciu zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov a pokyny k nemu sa uplatňuje v organizáciách, ktoré uskutočňujú vývozné a dovozné výkony v odboroch 943.1 a 943.2 (ďalej len „organizácie zahraničného obchodu“). Organizácie, ktoré uskutočňujú vývozné a dovozné výkony nehmotnej povahy, si určia položkové členenie zložiek ceny výkonov samy a určia obsahové vymedzenie zložiek ceny výkonov s využitím typového kalkulačného vzorca pre kalkuláciu zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov a pokynov k nemu.

(4) Organizácia určí na základe typového kalkulačného vzorca členenie kalkulačných položiek nákladov pre kalkuláciu výkonov, ktoré uskutočňuje. Zároveň zabezpečí prevoditeľnosť vlastného kalkulačného členenia nákladov na typový kalkulačný vzorec.

(5) Organizácia môže pri určení členenia nákladov v kalkulácii

a) rozdeliť niektoré položky typového kalkulačného vzorca do samostatných kalkulačných položiek, respektíve podpoložiek, napríklad vyčleniť z položky priamy materiál polotovary vlastnej výroby a oceňovací rozdiel k polotovarom vlastnej výroby, zo správnej réžie zásobovaciu a odbytovú réžiu;

b) novo zaradiť osobitné položky, napríklad odpad, kooperácie vedľajšie výroby, poddodávky;

c) zlúčiť položky výrobnej réžie a právnej réžie do položky režijné náklady pri kalkuláciách výkonov nevýrobných činností s nehmotnými výstupmi;

d) vypustiť položky typového kalkulačného vzorca, ak pre ne nie je náplň, napríklad odbytové náklady.

§ 19
Rozpracovanie ustanovení vyhlášky organizáciou

(1) V súlade so znením tejto vyhlášky určí organizácia zostavovanie kalkulácií vnútropodnikovým predpisom pre kalkuláciu, ktorý zahŕňa:

a) členenie kalkulačných položiek nákladov a ich väzbu na typový kalkulačný vzorec,

b) náplň jednotlivých kalkulačných položiek, respektíve podpoložiek, so zreteľom na vymedzenie hranice medzi priamymi a nepriamymi nákladmi,

c) vymedzenie kalkulačných jedníc,

d) základne pre rozvrhnutie nepriamych nákladov,

e) nadväznosť predbežných kalkulácií na rozpočtovníctvo,

f) nadväznosť výsledných kalkulácií na účtovníctvo,

g) vymedzenie kalkulačnej dokumentácie.

(2) Ustanovenia uvedené v odseku 1 tohto paragrafu organizácia vo svojom predpise rozpracuje tak, aby bolo zrejmé:

a) pre ktoré výkony uskutočňované v organizácii sa kalkulácie zostavujú,

b) aké druhy kalkulácií sa zostavujú v jednotlivých činnostiach,

c) aké metódy kalkulácie sa v jednotlivých činnostiach uplatňujú.

Oddiel VII
Kalkulačná dokumentácia

§ 20
Kalkulačné listy

(1) Náležitosti kalkulačného listu:

a) označenie organizácie,

b) druh kalkulácie,

c) údaje o kalkulovanom výkone, napríklad číslo zákazky (výrobného príkazu), opis, označenie, parametre a vybavenie výkonu alebo akosť, receptúru, číselný znak odborového číselníka,

d) určenú kalkulačnú jednicu,

e) kalkulované množstvo,

f) údaje, ktoré sú rozhodné pre určenie výšky súm kalkulačných položiek,

g) peňažné sumy v jednotlivých kalkulačných položkách,

h) podpis pracovníka, prípadne kódové označenie pracovníka zodpovedného za správnosť kalkulácie a dátum zostavenia kalkulácie a jej zmien.

(2) Kalkulačné listy sa môžu nahradiť inými podkladmi použitými na určenie alebo zistenie údajov v kalkulácii, pokiaľ majú predpísané náležitosti kalkulačného listu.

Oddiel VIII
Záverečné ustanovenia

§ 21

Federálne ministerstvo financií môže ustanoviť odchýlku a povoliť výnimku z ustanovení § 9, 12, 13, 15, 17, 18 a 22.

§ 22

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. februárom 1990.

Minister:

Ing. Klaus CSc. v. r.

Príloha č. 1
vyhlášky č. 21/1990 Zb.

TYPOVÝ KALKULAČNÝ VZOREC PRE KALKULÁCIU VLASTNÝCH NÁKLADOV A ĎALŠÍCH ZLOŽIEK CENY VÝKONOV OKREM VÝKONOV V ZAHRANIČNO-OBCHODNEJ ČINNOSTI

1. Priamy materiál
2. Priame mzdy
3. Ostatné priame náklady
4. Výrobná réžia

Vlastné náklady výroby (prevádzky) – položky 1 až 4

5. Správna réžia

Vlastné náklady výkonu – položky 1 až 5

6. Odbytové náklady

Úplné vlastné náklady výkonu – položky 1 až 6

7. Zisk (strata)

Veľkoobchodná cena

(1) Náplň jednotlivých položiek tohto typového kalkulačného vzorca sa určí takto:

1. Priamy materiál

Do tejto položky patria všetky suroviny, materiál, nakupované polotovary a polotovary vlastnej výroby, ktorých spotrebu možno určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu.

Do priameho materiálu sa zahŕňa najmä
- materiál, ktorý vo výrobnom alebo inom procese vstupuje do výkonu, aby sa stal jeho trvalou súčasťou,
- materiál, ktorý prispieva k vytvoreniu potrebných vlastností výkonu,
- materiál, ktorý sa síce nestáva súčasťou výkonu, ale ktorý je potrebný na uskutočnenie výkonu, alebo ktorého spotreba umožňuje technologický proces,
- výrobné obaly, ak sú nevyhnutným doplnkom výrobku alebo jeho obvyklou súčasťou, výrobok sa pri zhotovení do nich balí a sú súčasťou ceny odbytového výkonu.

Náklady na priamy materiál sa znižujú o použiteľný odpad tohto materiálu daný na sklad alebo priamo použitý vo výrobnej alebo inej činnosti organizácie, pokiaľ sa preň neurčí samostatná položka alebo pokiaľ sa pre nepatrnú cenu neurčí jeho odpočítanie v položke výrobná réžia.

Nepatrí sem podiel zásobovacej réžie ani vedľajšie náklady spojené s obstaraním materiálu.

Pri kalkulácii delením do tejto položky patrí aj iný materiál spotrebovaný priamo pri uskutočnení výkonu s výnimkou materiálu, ktorý sa zahŕňa do položiek správna réžia alebo odbytové náklady; v súvislosti s týmto rozšírením náplne položky sa upravuje jej názov vypustením slova „priamy“.

2. Priame mzdy

Do tejto položky patria mzdy zahŕňané do nákladov,[1]) prípadne aj ostatné osobné náklady priamo súvisiace s vykonaním výkonu, ktoré možno určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu. Sú to spravidla mzdy výrobných (prevádzkových) robotníkov za odpracovaný čas alebo

za určitú splnenú prácu, prípadne iných pracovníkov, pokiaľ ich mzda súvisí s výrobným alebo iným procesom a možno ju určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu, napríklad
- základné mzdy (úkolové, časové a podobne),
- príplatky a doplatky ku mzde,
- prémie a odmeny, pokiaľ priamo súvisia s kalkulovaným výkonom.

Pri kalkulácii delením do tejto položky patria aj iné mzdy zahŕňané do nákladov a ostatné osobné náklady súvisiace priamo s uskutočnením výkonu, s výnimkou miezd a ostatných osobných nákladov patriacich do položiek správna réžia alebo odbytové náklady; v súvislosti s týmto rozšírením náplne položky sa upravuje jej názov vypustením slova „priamy“.

3. Ostatné priame náklady

Do tejto položky patria ostatné časovo rozlíšené prvotné aj druhotné náklady, pokiaľ ich možno hospodárne určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu, ako napríklad
- technologické palivo,
- technologická energia,
- odpisy základných prostriedkov,
- náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení,
- odpisy predmetov postupnej spotreby v používaní,
- opravy a udržiavanie, respektíve tvorba fondu opráv,
- prepravné,
- náklady na technický rozvoj, respektíve tvorba fondu rozvoja,
- náklady na prípravu a zábeh nových výrobkov, prác alebo služieb a nových technológií,
- náklady na skrývky,
- náklady na záručné opravy,
- náklady na drobné nedorobky v stavebníctve,
- cestovné náklady,
- odvod (daň) z objemu miezd pripadajúci na mzdy v položke priame mzdy,
- príspevky na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia družstevníkov platené JRD, pripadajúce na odmeny v položke priame mzdy,
- náklady na geologické a prieskumné práce,
- práce a služby vykonávané kooperujúcimi podnikmi,
- straty z nepodarkov a chybnej výroby, v predbežnej kalkulácii len do výšky technicky odôvodnených noriem, prípadne v odôvodnenej plánovanej výške.

Stratami z nepodarkov sa rozumejú náklady na neopraviteľné nepodarky a náklady na opravy opraviteľných nepodarkov znížené o prípadné výnosy a náhrady.

Pri kalkulácii delením do tejto položky patria aj iné náklady súvisiace priamo s uskutočňovaním výkonu, uvedené pod položkou výrobná (prevádzková) réžia, s výnimkou spotreby materiálu a miezd zahŕňaných do položiek materiál a mzdy; v súvislosti s týmto rozšírením náplne položky sa upraví názov tak, aby zodpovedal náplni položky.

4. Výrobná (prevádzková) réžia

Do tejto položky patria všetky časovo rozlíšené prvotné aj druhotné náklady súvisiace s riadením, činnosťou a obsluhou procesu uskutočňovania výkonu (napríklad vo výrobnom procese s riadením a obsluhou výroby) rozpočtované a účtované ako výrobná réžia, ktoré nemožno určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu, ako napríklad
- materiál,
- palivo,
- energia,
- náklady na opravy a udržiavanie základných prostriedkov a predmetov postupnej spotreby v používaní, respektíve tvorba fondu opráv,
- náklady na technický rozvoj, respektíve tvorba fondu rozvoja,
- prepravné
- odpisy základných prostriedkov
- odpisy predmetov postupnej spotreby v používaní,

- iné výkony materiálnej povahy a služby nemateriálnej povahy (napríklad výkony spojov, cestovné a nájomné),
- základné mzdy, príplatky a doplatky ku mzde, prémie a odmeny a náhrady miezd,
- ostatné osobné náklady,
- odvod (daň) z objemu miezd pripadajúci na mzdy a ostatné osobné náklady v položke výrobná (prevádzková) réžia, ako aj na výplaty z fondu odmien pracovníkom výrobných hospodárskych stredísk a nevýrobných hospodárskych stredísk,
- príspevky na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia družstevníkov platené JRD, pripadajúce na odmeny zahrnuté v položke výrobná réžia, ako aj na výplaty z fondu odmien pracovníkom výrobných hospodárskych stredísk,
- podiel nákladov spoločných vnútropodnikových útvarov, ktoré nepatria do správnej réžie (napríklad príprava výroby, výdajne náradia),
- náklady na prípravu a zábeh nových výrobkov, prác alebo služieb a nových technológií,
- nezavinené manká v rámci noriem,
- náklady na záručné opravy,
- straty z nepodarkov a chybnej výroby, v predbežnej kalkulácii len do výšky technicky odôvodnených noriem, prípadne v odôvodnenej plánovanej výške.
- poistné zo zákona,
- zmluvné majetkové poistné,
- poplatky.

Položka výrobná (prevádzková) réžia sa v prípadoch, keď sa odpad odovzdáva na sklad alebo priamo používa vo výrobnej alebo inej činnosti podniku, znižuje o cenu použiteľného odpadu materiálu zahŕňaného do výrobnej réžie, respektíve aj priameho materiálu, pokiaľ sa preň neurčí samostatná položka alebo sa oň neznižujú náklady na priamy materiál.

Položka výrobná (prevádzková) réžia sa znižuje ďalej o sumu komplexných dobropisov nákladov, ktoré s ňou súvisia.

Názov tejto položky sa označí názvom „Výrobná réžia“ alebo „Prevádzková réžia“ podľa charakteru činnosti.

Pri kalkulácii delením sa spravidla kalkulačná položka výrobná (prevádzková) réžia nepredpokladá, lebo sa všetky zodpovedajúce náklady kalkulujú na jednicu priamo podľa obsahu v podrobnejšom členení.

5. Správna réžia

Do tejto položky patria všetky časovo rozlíšené prvotné a druhotné náklady súvisiace s riadením a správou organizácie alebo vnútornej organizačnej jednotky, s organizáciou a všeobecnou obsluhou výrobnej alebo nevýrobnej činnosti, prípadne včítane zásobovania a odbytu, rozpočtované a účtované ako správna réžia, ktoré nemožno určiť (zisťovať) priamo na kalkulačnú jednicu, ani nepatria do výrobnej (prevádzkovej) réžie, ako napríklad
- materiál,
- rozdiely medzi veľkoobchodnou a kúpnou cenou pri dovoze materiálu a palív, ako aj zúčtovanie týchto rozdielov,
- energia,
- náklady na opravy a udržiavanie základných prostriedkov a predmetov postupnej spotreby v používaní, respektíve tvorba fondu opráv,
- náklady na technický rozvoj, respektíve tvorba fondu rozvoja,
- prepravné,
- výkony spojov,
- iné výkony materiálnej povahy,
- odpisy základných prostriedkov,
- odpisy predmetov postupnej spotreby v používaní,
- náklady na spoločenskú spotrebu, ktoré uhrádza organizácia a zahŕňa do nákladov hlavných činností,
- služby nemateriálnej povahy (napríklad cestovné, nájomné, práce komunálnych služieb, práce organizácií výpočtovej techniky),

- základné mzdy, príplatky a doplatky ku mzdám, prémie a odmeny, pokiaľ sa zahŕňajú do nákladov, a náhrady týchto miezd,
- ostatné osobné náklady,
- odvod (daň) z objemu miezd pripadajúci na mzdy a ostatné osobné náklady v položke správna réžia, ako aj na výplaty z fondu odmien pracovníkom správnych útvarov, prípadne aj pracovníkom iných útvarov, pokiaľ sa nezahŕňajú do položky výrobná (prevádzková) réžia alebo do položky ostatné priame náklady,
- príspevky na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia družstevníkov platené JRD, pripadajúce na odmeny zahrnuté v položke správna réžia, ako aj na výplaty z fondu odmien pracovníkom správnych útvarov,
- nezavinené manká v rámci noriem,
- náklady na záručné opravy,
- poistné zo zákona,
- zmluvné majetkové poistné,
- poplatky,
- ostatné finančné náklady.

V prípadoch, keď nie je určená samostatná položka zásobovacia réžia, zahŕňajú sa do položky správna réžia, respektíve výrobná réžia, náklady spojené so zásobovacou činnosťou, najmä náklady na obstarávanie, prepravu, preberanie, skúšanie, uskladňovanie (v podnikových aj mimopodnikových skladoch) a vydávanie príslušných druhov zásob.

V prípadoch, keď nie je určená samostatná položka odbytových nákladov, zahŕňajú sa tieto náklady do položky správna réžia.

Položka právna réžia sa znižuje o sumu komplexných dobropisov nákladov, ktoré s ňou súvisia.

6. Odbytové náklady

Do tejto položky patria časovo rozlíšené prvotné a druhotné náklady spojené s odbytovou činnosťou, rozpočtované a účtované ako odbytové náklady; ide najmä o náklady vynaložené na skladovanie, propagáciu, predaj a expedíciu výrobkov. Pri tejto položke je potrebné primerane vychádzať zo špecifikácie položiek nákladov uvedených v položke „Správna réžia“.
Je účelné túto položku rozdeliť na dve položky (podpoložky), a to

a) priame odbytové náklady, ktoré možno hospodárne so zreteľom na ich význam v štruktúre nákladov priamo určiť (zisťovať) na kalkulačnú jednicu, ako napríklad obaly (s výnimkou výrobných), prepravné, propagácia a reklama súvisiaca s jednotlivými výkonmi alebo ich skupinami,

b) odbytovú réžiu zahŕňajúcu náklady, ktoré nemožno hospodárne priamo určiť (zisťovať) na kalkulačnú jednicu.

Je prípustné odbytovú réžiu zahŕňať do správnej réžie a sledovať samostatne len priame odbytové náklady.

Položka odbytových nákladov sa určuje vždy, ak ide o relatívne značné sumy nákladov, a ďalej vtedy, ak sú tieto náklady rozdielne pri jednotlivých kalkulačných jedniciach.

7. Zisk (strata)

V tejto položke sa sleduje zisk alebo strata vypočítané ako rozdiel medzi veľkoobchodnou cenou a úplnými vlastnými nákladmi výkonu.

(2) Ak organizácia určí pre členenie nákladov v kalkulácii kalkulačné položky, ktoré nie sú uvedené v typovom kalkulačnom vzorci, napríklad „Odpad“, „Kooperácia“, „Poddodávky“, „Vedľajšie výrobky“, zaradí ich takto:
- odpad za položku „Priamy materiál“,
- kooperáciu pred položku „Ostatné priame náklady“,

- vedľajšie výrobky pri združenej výrobe za položku „Správna réžia“,
- poddodávky za medzisúčet „Úplné vlastné náklady výkonu“.

Príloha č. 2
vyhlášky č. 21/1990 Zb.

TYPOVÝ KALKULAČNÝ VZOREC PRE KALKULÁCIU ZLOŽIEK CENY VÝVOZNÝCH A DOVOZNÝCH VÝKONOV A POKYNY K NEMU

I. Typový kalkulačný vzorec pre kalkuláciu zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov

1. Zahraničná cena v obchodnej parite v tom:
   11. Zahraničná cena v obchodnej parite bez zahraničných úrokov
   12. Zahraničné úroky
2. Priame zahraničné obchodné náklady v tom:
   21. Prepravné
   22. Skladné
   23. Poistné
   24. Provízia
   25. Náklady na prevzaté riziká
   26. Ostatné náklady
3. Náklady na stavebné práce v zahraničí
4. Zahraničná cena franko československé hranice
5. Vnútorný úrok, prípadne poplatok z vládnych úverov
6. Obchodné prirážky a zrážky
7. Garančný paušál
8. Iné náklady
9. Bežná kúpna cena
10. Rozdiel medzi bežnou a zmluvnou kúpnou cenou
11. Zmluvná kúpna cena

Náplň jednotlivých položiek tohto typového kalkulačného vzorca sa určuje takto:

1. Zahraničná cena v obchodnej parite

V tejto kalkulačnej položke sa uvádza zahraničná cena v obchodnej parite predpokladaná (v prepočtovej kalkulácii), zmluvne dohodnutá so zahraničnými odberateľmi alebo dodávateľmi (v operatívnej kalkulácii) a fakturovaná (vo výslednej kalkulácii) podľa predpisov pre tvorbu cien v zahraničnom obchode.[1]).

Súčasťou zahraničnej ceny v obchodnej parite sú tiež zahraničné úroky pri úverových dodávateľských obchodoch bez ohľadu na dĺžku dodávateľského úveru.

Zahraničná cena v obchodnej parite pri dovoze sa uvádza znížená o prípadný garančný paušál.

Garančný paušál zmluvne dohodnutý (získaný) pri dovoze od zahraničného dodávateľa sa uvádza v samostatnej kalkulačnej položke „Garančný paušál“ so znamienkom plus.

Pri vývoze sa kalkuluje v tejto položke predajná cena znížená o zmluvne dohodnutý (poskytnutý) garančný paušál. Od garančného paušálu, ktorý poskytuje pri vývoze organizácia zahraničného obchodu zahraničnému odberateľovi alebo zmluvnému servisnému miestu v zahraničí na úhradu nákladov na záručné opravy v zahraničí, prípadne na úhradu nákladov na zahraničný servis, treba rozlišovať prevzatie garančného záväzku, pri ktorom organizácia zahraničného obchodu neposkytuje zľavu v cene zahraničnému odberateľovi, ale preberá záväzok, že odstráni na svoje náklady vyskytnúce sa prípadné závady v záručnej lehote.

11. Zahraničná cena v obchodnej parite bez zahraničných úrokov
V tejto podpoložke sa uvádza zahraničná cena v obchodnej parite bez zahraničných úrokov pri úverových dodávateľských obchodoch, ktoré sú obsiahnuté v podpoložke 12.

12. Zahraničné úroky
V tejto podpoložke sa uvádzajú samostatne zahraničné úroky z úverov dlhších ako jeden rok pri úverových dodávateľských obchodoch, ktoré sú zahrnuté do zahraničnej ceny v obchodnej parite.

2. Priame zahraničné obchodné náklady
Do priamych zahraničných obchodných nákladov patria všetky devízové i korunové náklady vznikajúce pri vykonávaní obchodných operácií mimo colného územia ČSSR, ktoré možno priamo pripočítať na kalkulačnú jednicu a ktoré sa predpokladajú v zahraničnej cene. Prepravný úsek na železnici medzi československou pohraničnou stanicou a československou štátnou hranicou sa považuje na účely tejto vyhlášky za mimocolné územie ČSSR.
Patria sem kalkulačné podpoložky:

21. Prepravné
zahŕňa všetky náklady spojené s prepravou tovaru k zahraničnému odberateľovi alebo od zahraničného dodávateľa mimo colného územia ČSSR, ktoré fakturujú dopravné a zasielateľské organizácie za železničnú, riečnu, námornú, cestnú, leteckú a nákladnú dopravu, prekládku, colné odbavenie, nájom dopravných prostriedkov; ďalej sem patrí náhrada za zdržanie lodí pri nedodržaní nakladacích (vykladacích) lehôt – demurage, ako aj prémie a odmeny za skrátenie nakladacích (vykladacích) lehôt pri dopravných prostriedkoch včítane lodí – dispatch.
Náklady na prepravu tovaru, zabezpečovanú výnimočne zahraničnými prepravcami kamiónmi, sa uvádzajú pri dovoze v tejto položke v prípadoch, keď s tuzemskou organizáciou bola dojednaná, prípadne určená dodacia podmienka franko odberateľ. V prípade dovozu, keď bola dojednaná, prípadne určená dodacia podmienka franko československé hranice, uvedie sa v tejto položke iba časť prepravného týkajúca sa úseku mimo colného územia ČSSR.

22. Skladné
zahŕňa náklady spojené so skladovaním tovaru v priebehu jeho prepravy k zahraničnému odberateľovi alebo od zahraničného dodávateľa mimo colného územia ČSSR; nepatria sem náklady spojené so skladovaním tovaru v konsignačných skladoch.

23. Poistné
zahŕňa náklady spojené s poistením tovaru pri jeho preprave a skladovaní, dodávok investičných celkov, ich výstavby a uvedenia do prevádzky v zahraničí a náklady spojené s poistením zahraničných pohľadávok. Poistné spoločné za zahraničný i tuzemský úsek sa zahŕňa do priamych zahraničných obchodných nákladov, aj keď kryje v súlade so zmluvne dohodnutými dodacími podmienkami poistenie na území ČSSR.

24. Provízia
zahŕňa zastupiteľské provízie a náhrady skutočných nákladov zástupcov, odmeny za sprostredkovanie obchodu, zľavy (množstvové rabaty, prípadne obratové bonusy), ak sa neposkytujú formou zľavy zahrnutej v zahraničnej cene v obchodnej parite.

25. Náklady na prevzaté riziká
zahŕňa pri vývozných výkonoch kalkulovanú výšku rizika vopred dohodnutú pri konkrétnom obchodnom prípade medzi organizáciou zahraničného obchodu a tuzemskou dodávateľskou organizáciou v rozsahu zodpovednosti, ktorú na seba berie organizácia zahraničného obchodu za zabezpečenie inkasa (napríklad náklady spojené s úverovými vývozmi do platobne rizikových teritórií, s využívaním operácií typu forfaitingu, na krytie rizík pri úhradách vo forme tovaru, s inými podnikateľskými rizikami); pokiaľ Federálne ministerstvo financií spolu s Federálnym cenovým úradom neustanoví osobitným výnosom inak, kalkulujú sa náklady na prevzaté riziká pri vývozných obchodných prípadoch do nesocialistických krajín a do ZFRJ.

29. Ostatné náklady
k nim patria najmä
náklady na prebierku a kontrolu tovaru,
náklady na potvrdenie a overenie faktúr,
konzulárne poplatky,
dopravné tovaru poštou,

úložné počas prepravy,
náklady na manipuláciu s tovarom v prekladiskách a v prístavoch,
devízové náklady (poplatky) uhrádzané faktoringovým spoločnostiam v zahraničí,
devízové náklady spojené s realizáciou bártrového obchodu vo výške dohodnutej v zmluve medzi organizáciou zahraničného obchodu realizujúcou príslušný vývozný obchodný prípad a organizáciou zahraničného obchodu plniacou funkciu zúčtovacieho miesta bártrového obchodu vo vzťahu k banke a k účastníkom tohto obchodu,
potrebné miestne výdavky spojené s výkonmi zabezpečovanými organizáciou na základe zmluvy, pokiaľ súvisia s obchodným prípadom,
nákupy strojov a zariadení podľa požiadaviek zákazníka, aj keď priamo nesúvisia s dodávkou technologického zariadenia, pokiaľ sú nevyhnutnou podmienkou uskutočnenia obchodu a ich plnenie je súčasťou zmluvy,
kompletizačné dovozy, prípadne opätovné vývozy uskutočnených dovozov v prípade, že sa v súlade so zmluvou neprefakturujú na tuzemských dodávateľov,
pobytové náklady delegácií zahraničných partnerov (osôb, ktoré svojím pôsobením môžu ovplyvniť priebeh obchodného prípadu) za predpokladu, že sú do ČSSR devízovo uhradené v platbe za obchodný prípad,
náklady na atestácie výrobkov v zahraničí len za predpokladu, že sa uskutoční vývoz atestovaných výrobkov,
dôchodková daň platená v celkom výnimočných prípadoch za zahraničného zákazníka,
prevádzkové náklady servisných služieb a technických stredísk v zahraničí poskytujúcich servisné služby a školiaciach stredísk v zahraničí,
prevádzkové náklady obchodno-technických stredísk (kancelárií) v zahraničí, ktorých činnosť súvisí s vývozom investičných celkov,
vecné a osobné náklady (včítane cestovných a miestnych nákladov) organizácií pri montážach a školení v tuzemsku uhrádzané za devízových cudzozemcov na základe devízového povolenia v rámci obchodného prípadu,
vecné a osobné náklady (včítane cestovných a miestnych nákladov) organizácií pri montážach v zahraničí, pri poskytovaní technickej pomoci, pri kompletizačných dovozoch a podobne, včítane nákladov na dopravné, stavebné a montážne prostriedky, nákladov spojených s liečbou a zdravotnými prehliadkami československých pracovníkov na montážach v zahraničí uskutočňované zahraničnými zdravotníckymi zariadeniami a vyživovacích príspevkov pre rodinných príslušníkov vyplatených podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,
nájomné dopravných, stavebných a montážnych prostriedkov platené zahraničným organizáciám,
bankové úroky z devízových úverov (pri dovoze); tieto bankové úroky sú súčasťou priamych zahraničných obchodných nákladov, aj keď sa platia tuzemskému peňažnému ústavu,
devízové bankové poplatky súvisiace s realizáciou obchodného prípadu (napríklad za vystavenie alebo potvrdenie bankovej záruky, otvorenie alebo potvrdenie akreditívu, zmeny podmienok alebo predlžovanie akreditívu, dokumentárne inkasá, vystavenie zmeniek, avalovanie zmeniek, platobný alebo inkasný transfer prostredníctvom bánk, nákup valút a devíz); tieto poplatky sú súčasťou priamych zahraničných obchodných nákladov, aj keď sa platia tuzemskému peňažnému ústavu,
náklady na homologačné skúšky,
devízové náklady na expertíznu činnosť,
náklady na fumigáciu pri dovoze tovaru, a to aj v prípadoch, keď sa fumigácia vykonáva na území ČSSR,
devízové náklady na technické a redakčné práce spojené s vydaním spoločných slovesných diel v zahraničí,
nezavinené manká dovozného tovaru v rámci noriem,
opotrebenie prostriedkov používaných pri montážach a na stavbách v zahraničí.

Do priamych zahraničných obchodných nákladov možno zahŕňať náklady na pracovné cesty robotníckych a technicko-hospodárskych pracovníkov organizácií výroby a organizácií zahraničného obchodu, ktorých pracovná cesta sa priamo týka daného obchodného prípadu. Pri dodávkach stavebných, montážnych a geologických prác ide najmä o pracovníkov, ktorých činnosť súvisí s projektovou a montážnou etapou, so skúšobnou a garančnou prevádzkou včítane prevádzky zdravotníckeho a stravovacieho zariadenia. Pri kusových dodávkach ide najmä o náklady na pracovné cesty pracovníkov organizácií výroby a organizácií zahraničného obchodu

súvisiace s prevzatím alebo odovzdaním tovaru, uvedením dodávaných strojov a zariadení do prevádzky a so zabezpečením skúšobnej prevádzky.
Do priamych zahraničných obchodných nákladov nemožno zahŕňať:
náklady vyplývajúce z garančných záväzkov voči odberateľom, ktoré sa prenášajú na tuzemské dodávateľské organizácie,
náklady na pracovné cesty technicko-hospodárskych pracovníkov, ktoré nesúvisia priamo s daným obchodným prípadom (napríklad cesty za účelom vyhľadávania zákazníkov a propagovania tovaru, cesty na veľtrhy, výstavy, konferencie, festivaly, cesty delegátov, cesty uskutočňované pred podpísaním obchodného kontraktu).

3. Náklady na stavebné práce v zahraničí

Do tejto položky patria náklady súvisiace s vykonávaním stavebných a geologických prác a s výstavbou v zahraničí, uhrádzané organizáciou zahraničného obchodu na základe devízového povolenia československého peňažného ústavu (napríklad nákup materiálu v zahraničí, poddodávky zahraničných firiem, mzdy zahraničných pracovníkov, zahraničná časť mzdy československých pracovníkov, cestovné výdavky a ďalšie výdavky potrebné pre uskutočnenie vývozného výkonu v zahraničí).

4. Zahraničná cena franko československé hranice

Vyplýva pri vývozných výkonoch ako rozdiel medzi zahraničnou cenou v obchodnej parite (kalkulačná položka 1) a súčtom priamych zahraničných obchodných nákladov a nákladov na stavebné práce v zahraničí (kalkulačné položky 2 a 3), pri dovozných výkonoch ako súčet kalkulačných položiek 1, 2 a 3.

5. Vnútorný úrok, prípadne poplatok z vládnych úverov

Patrí sem úrok pri dovozných a vývozných výkonoch uskutočnených na podnikový úver dlhší ako jeden rok, pokiaľ sa v tuzemsku uskutočňujú okamžité platby, a pri vývoze aj poplatok z účasti na dodávkach na vládne úverové dohody.

Vnútorným úrokom sa rozumie základný debetný úrok podľa zásad vnútornej a zahraničnej obchodnej menovej politiky, ktorý účtuje peňažný ústav organizáciám zahraničného obchodu.

Vnútorný úrok sa počíta zo zahraničnej ceny v obchodnej parite bez zahraničných úrokov (podpoložka 11), zníženej o akontácie a platby proti dokumentom, úrokovou sadzbou, ktorú platí organizácia zahraničného obchodu peňažnému ústavu z kontokorentného úveru pri dovoze a sadzbou z úveru na pohľadávky v zahraničí pri vývoze.

Vnútorný úrok sa počíta z rovnakého základu a rovnakým spôsobom ako zahraničný úrok.

V predbežnej kalkulácii sa uvádza úrok za dobu od čerpania poskytnutého úveru pri úrokovej sadzbe vyhlásenej peňažným ústavom, pokiaľ pri konzultácii platobných podmienok neurčil peňažný ústav inú sadzbu.

6. Obchodné prirážky a zrážky
Pri dodávateľsko-odberateľských vzťahoch medzi organizáciou zahraničného obchodu a tuzemskou organizáciou slúži táto položka:

a) na úhradu priamych tuzemských obchodných nákladov (ide o náklady vznikajúce pri uskutočňovaní obchodných operácií na colnom území ČSSR):
prepravného,
skladného,
poistného,
ostatných nákladov;

b) na úhradu režijných nákladov;

c) na tvorbu zisku.

Obchodné prirážky a zrážky sa určujú spravidla sadzbou[2]) zo zahraničnej ceny franko československé hranice (kalkulačná položka 4); pri obchodných prípadoch na úver dlhší ako jeden rok sa základ pre výpočet obchodných prirážok a zrážok znižuje o vnútorný úrok, prípadne poplatok z účasti na dodávkach na vládne úverové dohody (kalkulačná položka 5) vzťahujúce sa na vývozné a dovozné výkony.

Pri obstarávateľských vzťahoch medzi organizáciou zahraničného obchodu a tuzemskou organizáciou sa v tejto kalkulačnej položke uvedie suma dojednanej obstarávateľskej odmeny.[3])

Obstarávateľská odmena slúži takisto na úhradu priamych tuzemských obchodných nákladov, na úhradu režijných nákladov a na tvorbu zisku. Je určená vo výške zodpovedajúcej dojednanému rozsahu zahraničnoobchodných služieb primerane k výške obchodných prirážok a zrážok organizácií zahraničného obchodu.

7. Garančný paušál

V tejto položke sa uvádza garančný paušál zmluvne dohodnutý (získaný) pri dovoze so zahraničným dodávateľom.

8. Iné náklady

Patria sem iné náklady, ktoré je organizácia povinná uhrádzať a ktoré idú na ťarchu tuzemského dodávateľa alebo odberateľa. Iné náklady sa určujú (zisťujú) v tejto položke s vyznačením povahy nákladu (napríklad poplatok štátnej skúšobni). Výška týchto nákladov sa musí doložiť odkazom na sadzobník, výmer, predpis a podobne.

9. Bežná kúpna cena
Táto položka sa určuje v súlade s platnými cenovými predpismi[3])

a) pri bežných kúpnych cenách vývozných výkonov odpočítaním kalkulačných položiek 5, 6 a 8 od kalkulačnej položky 4;

b) pri bežných kúpnych cenách dovozných výkonov odpočítaním kalkulačnej položky 5 a pripočítaním kalkulačných položiek 6, 7 a 8 ku kalkulačnej položke 4.

10. Rozdiel medzi bežnou a zmluvnou kúpnou cenou
Uvádza sa, len ak sa dojednala zmluvná kúpna cena. Ak je zmluvná kúpna cena vyššia ko bežná kúpna cena, označí sa rozdiel znamienkom plus (+), v opačnom prípade znamienkom mínus (-).

11. Zmluvná kúpna cena

Uvádza sa, len ak sa dojednala zmluvná kúpna cena. Určí sa v súlade s platnými cenovými predpismi.

II. Použitie jednotlivých druhov kalkulácií

(1) Prepočtová kalkulácia sa zostavuje pri obchodných prípadoch (prípadne pri ich skupinách, ak ide o drobné obchodné prípady), pri ktorých nie je v čase jej zostavovania zmluvne dojednaná cena so zahraničným odberateľom alebo dodávateľom
na ekonomické hodnotenie dlhodobých zámerov a rozhodnutí v medzinárodnej hospodárskej spolupráci a v obchodnej politike,
na vypracovanie ponúk pre vývoz a dovoz,
pre určenie limitu kúpnej ceny alebo pre dojednanie zmluvnej kúpnej ceny,
pre posúdenie bežnej kúpnej ceny s tuzemským odberateľom alebo dodávateľom na vymedzené množstvo a druh dovozných a vývozných výkonov a na vymedzené časové obdobie,
pre posúdenie zahraničnej ceny jednotlivého obchodného prípadu.

Ak po zmluvnom dojednaní zahraničnej ceny v obchodnej parite nenastali zmeny údajov v jednotlivých kalkulačných položkách určených prepočtovou kalkuláciou, môže táto kalkulácia nahrádzať operatívnu kalkuláciu.

(2) Operatívna kalkulácia sa zostavuje pre tvorbu bežnej kúpnej ceny pri obchodných prípadoch, pri ktorých je v čase jej zostavovania zmluvne dojednaná cena so zahraničným odberateľom alebo dodávateľom.

Operatívnu kalkuláciu možno zmeniť pri zmenách, ktoré vyplývajú zo zmien podmienok zahraničnej zmluvy, a ďalej možno operatívnu kalkuláciu zmeniť, prípadne spresniť pred fakturáciou obchodného prípadu, pokiaľ došlo po jej zostavení ku zmene úrokovej sadzby z devízových bankových úverov (obojakým smerom) a ku zmene dopravnej cesty, dopravného prostriedku, dopravných podmienok, sadzieb a taríf, ktoré v čase zostavenia operatívnej kalkulácie nebolo možno predpokladať. Zmenu, prípadne spresnenie operatívnej kalkulácie možno vykonávať na podklade údajov týkajúcich sa jednotlivých zásielok obchodného prípadu (napríklad množstva, druhu, farby výrobkov, balenia zásielky, dopravného prostriedku).

Ku zmene, prípadne spresneniu operatívnej kalkulácie kúpnej ceny z dôvodu zmeny podmienok zahraničnej zmluvy a zmeny úrokovej sadzby z devízových bankových úverov (obojakým smerom) netreba súhlas tuzemskej organizácie. V ostatných prípadoch, pri zmene dopravnej cesty, dopravných podmienok, dopravných prostriedkov, sadzieb a taríf, ktoré v čase zostavenia operatívnej kalkulácie nebolo možno predpokladať, možno zmeniť operatívnu kalkuláciu pri zmene podmienok zamýšľaných v pôvodnej operatívnej kalkulácii, pokiaľ sa zmena dohodla ešte pre fakturáciou obchodného prípadu medzi tuzemskou organizáciou a organizáciou zahraničného obchodu.

Po fakturácii obchodného prípadu medzi tuzemskou organizáciou a organizáciou zahraničného obchodu nemožno zmenu, prípadne spresnenie operatívnej kalkulácie vykonať.

Pri obchodných prípadoch s čiastkovými dodávkami sa môžu v operatívnej kalkulácii spresňovať priame zahraničné obchodné náklady podľa podmienok predpokladaných pre realizáciu ďalšej čiastkovej dodávky.

(3) Výslednou kalkuláciou sa zisťujú zložky ceny vývozných a dovozných výkonov v skutočnej výške na jednotlivé kalkulačné jednice po vykonání výkonu včítane „výsledku z cien“ a „výsledku z priamych zahraničných obchodných nákladov“.

III. Kurzové prepočty zložiek ceny vývozných a dovozných výkonov

(1) Pre prepočet zahraničnej ceny v obchodnej parite vyjadrenej v cudzej mene na československú menu v prepočtovej a operatívnej kalkulácii sa používajú kurzy platné k dátumu zostavenia kalkulácie alebo jej zmeny. Vo výslednej kalkulácii sa použije kurz uplatnený v účtovníctve pri vyúčtovaní tržieb alebo predaného tovaru v cene obstarania.

(2) Priame zahraničné obchodné náklady a náklady na stavebné práce v zahraničí vyjadrené v cudzej mene sa prepočítavajú na československú menu v prepočtovej a operatívnej kalkulácii podľa kurzov platných k dátumu ich kalkulácie alebo k dátumu zmien kalkulácie. Vo výslednej kalkulácii sa použije kurz uplatnený v účtovníctve pri ich vyúčtovaní.

(3) Prepočet súm v zahraničnej mene na československú menu sa vykonáva pri vývoze kurzom „nákup“ a pri dovoze kurzom „predaj“ s výnimkou kalkulačných položiek „Priame zahraničné obchodné náklady“ a „Náklady na stavebné práce v zahraničí“.

(4) Priame zahraničné obchodné náklady a náklady na stavebné práce v zahraničí vyjadrené v zahraničnej mene sa prepočítavajú na československú menu pri dovozných aj vývozných obchodných prípadoch kurzom „predaj“. V prípade, že sa vykonávajú platby zahŕňané do priamych zahraničných obchodných nákladov a do nákladov na stavebné práce v zahraničí priamym použitím inkasovanej cudzej meny bez účasti československého peňažného ústavu, použije sa pre prepočet zahraničnej meny na československú menu kurz „nákup“.

1) § 2 ods. 2 nariadenia vlády ČSSR č. 136/1989 Zb. o informačnej sústave organizácií.

2) Vyhláška č. 113/1985 Zb. o cenách.

3) Smernice k účtovej osnove pre hospodárske organizácie č. FMF/V/13 000/1989.Smernice k účtovej osnove pre rozpočtové organizácie č. FMF/XV/4066/1982.

4) Pri vnútropodnikových výkonoch pomocných činností možno vnútropodnikovú cenu dodávateľského útvaru považovať za skutočný náklad z hľadiska odberateľského útvaru.

5) V prípadoch, keď sa v účtovníctve zachytávajú priame náklady rozdielovou metódou, to je vo vopred určenej výške s oddeleným uvádzaním odchýlok a zmien od tejto výšky, sa o uvedené rozdiely upravuje príslušná položka priamych nákladov, a to aj vtedy, keď sa z dôvodu zjednodušenia účtovníctva odchýlky od noriem, prípadne zmeny noriem, zahŕňajú do režijných nákladov.

6) Vyhláška č. 243/1988 Zb. o štatistických zisťovaniach a účtovnom výkazníctve.

7) § 14 zákona č. 88/1988 Zb. o štátnom podniku.

1) Pre potreby tohto predpisu sa pod pojmom mzdy zahŕňané do nákladov rozumejú aj odmeny v jednotných roľníckych družstvách.

1) Výnos Federálneho ministerstva zahraničného obchodu o postupe pri uzavieraní a vykonávaní zahraničnoobchodných operácií (zverejnené vo Vestníku Federálneho ministerstva zahraničného obchodu č. 1/1987).

2) Platný sadzobník obchodných prirážok a zrážok organizácií zahraničného obchodu OPS 22/1, 2.

3) Vyhláška č. 113/1985 Zb. o cenách

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.